

مرکز تحقیقات لیپان دارویی
و فرآورده های طبیعی

کدمدرک:

PT- HR- 008

خانواده گیاه : Iridaceae

Scientific name : *Crocus sativus L*

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان
دانشکده داروسازی

زعفران نام علمی: *Crocus sativus L.* از خانواده Iridaceae می باشد که Crocus از نام یونانی Krokos از نام عبری Karkon به معنی زعفران گرفته شده است. Krokos به معنی نخ و قیطان است که اشاره به خامه های گل دارد. این جنس با گونه علفی چند ساله دارای کورم، برگ های خطی تا نیزه ای شکل و گل های قیفی شکل که در سطح خاک روییده می شوند. گونه های متعددی به عنوان گیاه زینتی گل دار بهاره و پاییزه کشت می شوند. پراکنش آن مرکز و غرب آسیا می باشد. زعفران بیش از ۳۵۰۰ سال پیش نخست به عنوان رنگ در حوزه مدیترانه مورد استفاده قرار گرفته و تا پایان قرن حاضر در بریتانیا کشت شده است. هنوز هم به طور گسترده در اسپانیا، هند و چین کشت می شود (۱).

تجه کننده: سارا اکبری	تأیید کننده: دکتر شیرین مرادخانی	تصویب کننده: دکتر داود احمدی مقدم	تاریخ اجرا:
سمت:	سمت:	سمت:	تاریخ بازنگری:
تاریخ و امضاء:	تاریخ و امضاء:	تاریخ و امضاء:	شماره صفحه: ۱ از ۲

مرکز تحقیقات گیاهان دارویی
وفراورده های طبیعی

کدمدرک:

PT- HR- 008

خانواده گیاه : Iridaceae

Scientific name : *Crocus sativus L*

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
دانشکده داروسازی

ترکیبات شیمیایی

کورم یا پیاز زعفران دارای گلوکز و حدود ۱۵ اسیدآمینو مختلف (اسید گلوتامیک، اسپارتیک و غیره) است، و به عنوان یک منبع پروتئینی مورد توجه قرار دارد. گل پوش دارای مواد رنگی (آنتوسیانینی) است. رنگ کلالة به واسطه وجود رنگدانه های کارتنوئیدی به نام کروسیین و طعم تلخ آن به واسطه نوعی گلیکوزید پیکروکروسین است. عطر زعفران به واسطه روغن های فرار از گروه ترپن هاست، که پس از جذب آب به سافرانال معطر تبدیل می شود.

موارد مصرف و خواص درمانی

مهم ترین مورد مصرف زعفران در تهیه رنگ خوراکی و به عنوان ادویه است. از نظر دارویی در طب سنتی با تاثیر بر هورمون های جنسی زنانه موجب سقط جنین می شود.

در طب جدید عامل موثر بر اعصاب مرکزی است و در رفع بی خوابی نیز موثر است. به دلیل اینکه رنگیزه ها اثر درمانی روی سرطان دارند از رنگیزه های مختلف زعفران نیز می توان در درمان این بیماری یاری جست. در نگارش متن های ارزشمند و مقدس، از زعفران استفاده می شود. چای زعفران به عنوان نوشیدنی معطر است و علوفه آن برای تغذیه دام استفاده می شود. گل زعفران به واسطه تولید شهد و گرده فراوان، مورد توجه زنبور بوده و آخرین منبع غذایی زنبور عسل در فصل پاییز است. گل پوش به علت وجود رنگیزه های آنتوسیانینی برای رنگرزی پشم و ابریشم استفاده می شود. بسیاری از گونه های زعفران زینتی هستند و گل های آنها در پاییز، زمستان و بهار می رویند (۲-۴).

۱. Al-Snafi AE. The pharmacology of Crocus sativus-A review. IOSR Journal of Pharmacy. 2016;6(6):8-38.
۲. Abu-Izneid T, Rauf A, Khalil AA, Olatunde A, Khalid A, Alhumaydhi FA, et al. Nutritional and health beneficial properties of saffron (Crocus sativus L): a comprehensive review. Critical reviews in food science and nutrition. 2022;62(10):2683-706.
۳. Boskabady MH, Farkhondeh T. Antiinflammatory, antioxidant, and immunomodulatory effects of Crocus sativus L. and its main constituents. Phytotherapy Research. 2016;30(7):1072-94.
۴. Zeinali M, Zirak MR, Rezaee SA, Karimi G, Hosseinzadeh H. Immunoregulatory and anti-inflammatory properties of Crocus sativus (Saffron) and its main active constituents: A review. Iranian Journal of Basic Medical Sciences. 2019; ۲۲(۴):۳۳۴.

تهیه کننده: سارا اکبری	تأیید کننده: دکتر شیرین مرادخانی	تصویب کننده: دکتر داود احمدی مقدم	تاریخ اجرا:
سمت:	سمت:	سمت:	تاریخ بازنگری:
تاریخ و امضاء:	تاریخ و امضاء:	تاریخ و امضاء:	شماره صفحه: ۱ از ۲